

BADIIY O'QISH VA DRAMA FANIDA DIKSIYA VA UNI BOSHLANG'ICH TA'LIMDA QO'LLASH

Odilova Maxliyoxon Doniyorjon qizi

Qo'qon Universiteti

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 2-bosqich talabasi

Zokirova Nafisaxon Nizomjon qizi

Qo'qon Universiteti

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 2-bosqich talabasi

Annotatsiya. Ushbu maqolada diksiya, badiiy o'qish va drama o'rtasidagi simbiotik aloqani o'rganib, ushbu maqola uning boshlang'ich ta'limdagi o'zgaruvchan rolini yoritadi. Diksiya, so'zlarning nozik tanlovi va qo'llanilishi adabiy tajribani shakllantirishda va tasavvurni ifodalashni rivojlantirishda etakchi kuch sifatida namoyon bo'ladi. o'qish sohalarida jonli tasvirlarni bo'yab, hissiy ohanglarni o'rnatuvchi mo'yqalamga aylanadi, dramada esa so'zlarni harakatlarga, his-tuyg'ularga va hamkorlikdagi hikoyalarga aylantiradi. Ushbu maqolada boshlang'ich ta'limda keng qamrovli o'quv gobelenini yaratish, dictionning integratsiyalashuvi targ'ib qilinadi.

Kalit so'zlar: Diksiya, badiiy o'qish, boshlang'ich ta'lim, san'at, sahna, drama, rivojlanish, fiktlash, tasavvur, savadxonlik.

Kirish

Til muloqotning tamal toshi sifatida yosh ongning kognitiv va hissiy rivojlanishini shakllantiradigan kuchli vositadir. Boshlang'ich ta'lim sohasida tilning ahamiyati shunchaki muloqotdan tashqarida; adabiyot va ijodiy ifodaning keng doiralarini ochish darvozasiga aylanadi. Ushbu maqola o'qishda ham, dramada ham dictionning nozik tadqiqini - so'zlarni tanlash va ishlatishni o'rganadi, uning savadxonlik ko'nikmalarini rivojlantirish, tasavvurni rivojlantirish va boshlang'ich maktab o'quvchilarining umumiy ta'lim tajribasini oshirishdagi muhim rolini ochib beradi.

Yosh o'quvchilar uchun o'qishni o'rgatish kontekstida aniq va ta'sirchan tildan foydalanish ayniqsa muhimdir. Bolalar adabiyot olamiga sayohatga kirishar ekan, diksiyaning nuanslari yozma matnlarni tushunish, jalb qilish va sharhlashga ta'sir qiladi. Maqolada sinchkovlik bilan

tanlangan soʻzlar nafaqat boy oʻqish tajribasiga hissa qoʻshishi, balki tilni oʻzlashtirish va soʻz boyligini rivojlantirish uchun katalizator boʻlib xizmat qilishini koʻrib chiqadi. Diksiyaning adabiyotning turli janr va uslublariga taʼsirini oʻrganib, biz boshlangʻich sinf oʻquvchilarida oʻqishni tushunish va tanqidiy fikrlash koʻnikmalarini oshirish uchun oʻqituvchilarga samarali strategiyalar haqida tushuncha berishni maqsad qilganmiz.

Adabiyot sohalaridan tashqari, dramatik taʼlim kontekstida diksiyani qoʻllash lingvistik izlanishga ijro etuvchi oʻlchov qoʻshadi. Sahna tuvalga aylanadi, unda soʻzlar harakatlar, his-tuygʻular va yorqin tasvirlarga aylanadi. Ushbu maqola dramaning tajribaviy oʻrganish vositasi sifatida nafaqat lingvistik koʻnikmalarni mustahkamlashi, balki ijodkorlik, hamdardlik va hamkorlikni qanday rivojlantirishini oʻrganadi. Ssenariy yozish, improvizatsiya va xarakterni rivojlantirishda diksiyaning oʻzaro taʼsirini sinchkovlik bilan oʻrganib chiqqan holda, maqola boshlangʻich taʼlimda dramaning tilning ifoda kuchidan foydalanish vositasi sifatida imkoniyatlarini ochishga intiladi.

Aslini olganda, ushbu maqola boshlangʻich taʼlim sohasida diksiya, oʻqish va drama oʻrtasidagi simbiotik munosabatlarni yoritishga harakat qiladi. Til tanlovi adabiy tajriba va dramatik ifodalarga qanday taʼsir qilishini tushunib, oʻqituvchilar immersiv va boyituvchi oʻquv muhitini yaratish uchun oʻz yondashuvlarini moslashtirishlari mumkin. Ushbu tadqiqot orqali biz oʻqituvchilarga tilning oʻzgaruvchan salohiyatidan foydalanish, yosh oʻquvchilarning qalbi va ongida oʻqish va sahna sanʼatiga umrbod muhabbatni rivojlantirishga yordam beradigan qimmatli fikrlarni qoʻshishga intilamiz

Asosiy qisim

Oʻqish va dramatik diksiya: Boshlangʻich taʼlimda savodxonlik va tasavvurni tarbiyalash

Boshlangʻich taʼlimning kaleydoskopida til asosiy vosita boʻlib xizmat qiladi, bu orqali yosh onglar adabiyot va ijodiy ifoda sohalarini oʻrganadi. Tilning son-sanoqsiz elementlari orasida diksiya, soʻzlarni sinchkovlik bilan tanlash va ishlatish savodxonlik koʻnikmalarini shakllantiradigan va tasavvurni ifodalashni rivojlantiruvchi asosiy kuch sifatida namoyon boʻladi. Ushbu insho oʻqish va dramatik diksiyaning murakkab oʻzaro taʼsirini oʻrganadi, uning

boshlang'ich ta'limga chuqur ta'sirini va tilni bilish, ijodkorlik va yaxlit o'rganish tajribasini rivojlantirishdagi rolini ochib beradi.

O'qish bo'yicha ko'rsatma: tilda aniqlik orqali adabiy tushunishni rivojlantirish

O'qishni o'rgatish sohasida diksiya yosh o'quvchilarning adabiy tajribalarini shakllantirib, yo'naltiruvchi kuch bo'lib xizmat qiladi. Yozma matnlardagi tilning aniqligi bolalar hikoya qilishning nuanslarini talqin qiladigan va tushunadigan ob'ektivga aylanadi. So'zlarni sinchkovlik bilan tanlash nafaqat yuzaki ma'noni, balki hikoyaning hissiy rezonansini ham shakllantiradi. Talabalar tasviriy tilga boy adabiyotlarga duch kelganlarida, diksiya ularning ongida yorqin tasvirlarni bo'yab, o'qishni mexanik topshiriqdan hissiy va xayoliy sayohatga aylantiradigan cho'tka zarbasiga aylanadi.

Bundan tashqari, diksiyaning o'qishga ta'siri shunchaki tushunishdan tashqariga chiqadi. Turli lingvistik uslublarga ta'sir qilish o'quvchilarning so'z boyligini yaxshilaydi, ularning o'zini nozik va ravshanlik bilan ifodalash qobiliyatini oshiradi. Bolalar turli ohanglar va uslublar bilan ajralib turadigan adabiyotga sho'ng'irken, ular tilning nozik tomonlarini o'z ichiga oladi, turli kontekstlarda samarali muloqot va ifoda uchun yo'l ochadi.

Diksiya yordamida o'qishda hissiy jalb qilish, ayniqsa, boshlang'ich ta'limda muhim ahamiyatga ega. Bolalar kitobining g'aroyib misralari yoki klassik ertakning hayajonli satrlari orqalimi, diksiya hikoyaning hissiy ohangini o'rnatadi, hamdardlik va turli xil insoniy tajribalarni tushunishga yordam beradi. Aniq til bilan yaratilgan hissiy rezonans nafaqat o'qish tajribasini boyitibgina qolmay, balki yoshlar ongida hissiy intellektni rivojlantirish uchun asos yaratadi.

Drama ta'limi: Ssenariydan sahnaga, so'zlarni harakatga aylantirish

Drama ta'limining dinamik sohasida diksiya ijro etuvchi o'lchovni oladi, bunda so'zlar shunchaki o'qiladi yoki aytilmaydi, balki harakat orqali jonlanadi. Drama teatr sahnasida imo-ishoralar, his-tuyg'ular va jonli tasvirlarga aylanib, til aniq bo'ladigan tualga aylanadi. Diksiya, bu kontekstda dramaturgning palitrasiga aylanib, nafaqat ma'noni, balki his-tuyg'ularni

uyg'otadigan, hikoyani oldinga siljitadigan va xarakterlarni shakllantiradigan dialoglarni yaratishga imkon beradi.

Drama ta'limi lingvistik izlanish va ifodalash uchun noyob vosita bo'lib xizmat qiladi. Talabalar ssenariy yozish yoki improvizatsiya mashqlari bilan mashg'ul bo'lganda, ular nafaqat mo'ljallangan xabarni etkazish, balki tinglovchilar bilan rezonanslashadigan so'zlarni tanlashga majbur bo'lishadi. Tildan qasddan foydalanish ijodkorlikni rivojlantiradi, o'quvchilarni turli kontekstlarda so'zlarning ta'siri haqida tanqidiy fikrlashga undaydi. Bundan tashqari, drama talabalar so'zlarni jonlantirish, muloqot qobiliyatlarini yaxshilash va samarali og'zaki ifoda ahamiyatini o'rganish uchun birgalikda ishlaydigan hamkorlik maydonini ta'minlaydi.

Simbiotik munosabatlar: o'qish va drama o'rtasidagi tafovutni bartaraf etish

O'qish va dramadagi diksiya o'rtasidagi bog'liqlik simbiotik bo'lib, tilni o'zlashtirish va ekspressiv qobiliyatlarni mustahkamlovchi ko'priklar yaratadi. Adabiyot orqali boyitilgan so'z boyligi o'quvchilar dramatik faoliyat bilan shug'ullanayotganda chizadigan palitraga aylanadi. Aksincha, sahnada personajlarni ijro etish va gavdalantirish bo'yicha amaliy tajriba o'quvchilarning til nozikliklarini chuqurroq tushunishini, o'qish va tushunish mahoratini oshiradi.

Ushbu simbioz fanlararo ta'lim kontekstida ayniqsa kuchli. O'quv dasturiga o'qish va dramani integratsiyalash orqali o'qituvchilar turli xil ta'lim uslublariga mos keladigan yaxlit ta'lim tajribasini yaratishi mumkin. Masalan, spektaklni o'qish o'quvchilarga personajlar va sozlamalarni tasavvur qilish imkonini beradi, bu esa keyingi dramatik izlanishlar uchun zamin yaratadi. Xuddi shunday, hikoyadagi sahna ko'rinishlarini ijro etish tushunishni kuchaytiradi va o'qish tajribasiga aniq, kinestetik o'lchov beradi.

Xulosa: lingvistik mahorat orqali har tomonlama o'rganishni rivojlantirish

o'qishda ham, dramada ham diksiyaning murakkab o'zaro ta'siri boshlang'ich ta'limda tamal toshi sifatida namoyon bo'ladi. So'zlarni oqilona tanlash va ishlatish savodxonlik ko'nikmalarini shakllantiradi, tasavvurni ifodalashni rivojlantiradi va yaxlit o'rganish tajribasini yaratadi. O'qituvchilar diksiyaning imkoniyatlaridan foydalanishda, til nafaqat muloqot vositasi, balki

izlanish, ifoda etish va tushunish vositasi bo'lgan muhitni yaratishda muhim rol o'ynaydi. O'qish va dramani birlashtirgan holda, o'qituvchilar yosh o'quvchilarga dunyo bo'ylab lingvistik epchillik, xayoliy jasorat va so'zlarning go'zalligini umrbod qadrlash qobiliyatiga ega bo'lgan keng qamrovli ta'lim gobelenini yaratishi mumkin. Diksiya, o'qish va drama o'rtasidagi simbiotik munosabatlar o'zgartiruvchi kuchga aylanib, boyitilgan va ko'p qirrali boshlang'ich ta'limga asos soladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, boshlang'ich ta'lim sohasidagi diksiya, o'qish va drama o'rtasidagi murakkab raqsda til shunchaki muloqot vositasi emas, balki boyitilgan ta'lim tajribasiga kirish eshigi ekanligi ayon bo'ladi. Diksiya deb ta'riflangan so'zlarni sinchkovlik bilan tanlash va aniq qo'llash yosh o'quvchilar uchun adabiy va ifodali manzarani shakllantiradigan rahbar kuch bo'lib xizmat qiladi. Ushbu tadqiqotni yakunlar ekanmiz, o'qish va dramadagi diksiya o'rtasidagi simbiotik aloqa o'zgaruvchan katalizatorga aylanib, o'quvchilarni har tomonlama tilni bilish, tasavvurni ifodalash va yaxlit o'rganish sohalariga intilishi aniq.

O'qish kontekstida diksiya jonli tasvirlarni bo'yaydigan, hissiy ohanglarni o'rnatadigan va boshlang'ich sinf o'quvchilarining tushunish sayohatini shakllantiradigan badiiy cho'tka zarbasi sifatida paydo bo'ladi. Turli lingvistik uslublar bilan boyitilgan adabiyot yosh onglarga tilning nozik tomonlarini o'rganish va o'zlashtirish uchun palitra vazifasini o'taydi. Bu sho'ng'in nafaqat ularning savodxonlik ko'nikmalarini oshiribgina qolmay, balki empatiya, hissiy aql va so'z kuchini umrbod qadrlashni ham rivojlantiradi.

Drama ta'limining teatr sahnasida diksiya ijro rolini o'ynaydi, so'zlarni harakatga, his-tuyg'ularga va dinamik hikoyalarga aylantiradi. Til va ishlash o'rtasidagi sinergiya ijodkorlik, hamkorlik va samarali muloqot uchun o'yin maydonchasiga aylanadi. Drama nafaqat lingvistik izlanish maydoni, balki o'quvchilarning qahramonlarni o'zida mujassamlashtirgani, o'ziga ishonchini oshirishi va ifodali hikoya qilish san'atini o'rganishi uchun vositaga aylanadi.

Diksiyaning o'qishda ham, dramada ham o'zaro ta'siri tilni o'zlashtirish va ifodalash qobiliyatini mustahkamlovchi ko'priklar yaratadi. Ehtiyotkorlik bilan tanlangan so'zlar iplari bilan qurilgan bu ko'priklar turli xil o'rganish tajribalarini bog'laydi. Pedagoglar sifatida bizning burchimiz

diksiya salohiyatidan foydalanish, til kashf qilish, ifodalash va tushunish vositasiga aylanadigan muhitni rivojlantirishdir.

O'qish va dramatik diksiyaning integratsiyalashuvi boshlang'ich ta'limning chuqurligi va kengligini oshiradi. U nafaqat til bilimini, balki tasavvurni ifodalash, hissiy aql va hamkorlik ko'nikmalarini ham rivojlantiradi. Tilning adabiy va ijroi kontekstda o'zgartiruvchi kuchini tan olgan holda, o'qituvchilar yosh o'quvchilarga tilni har tomonlama o'zlashtirish va ijodiy izlanish sayohatiga kirishishga yordam beradigan ta'lim manzaralarini shakllantirishlari mumkin. O'qish va dramaturgiyada diksiya simfoniyasi jaranglab, boshlang'ich ta'limning shakllanish yillarida o'chmas iz qoldirib, umr bo'yi boyitilgan til tajribasiga zamin yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Otto, M., & Thornton, J. (2023). RIVOJLANAYOTGAN VA RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA BOSHLANG'ICH TA'LIM SIFATI. QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 832-833.
2. Otto, M., & Thornton, J. (2023). BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QUVCHILARIDA INGLIZ TILINI O'RGATISH TEXNALOGIYALARI. QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 834-835.
3. Akhmadjonov, O. X. (2023). ISLOMIY MOLIYA BARQARORLIK OMILLARI: EKONOMETRIK TAHLILLAR VA DALILLAR. Educational Research in Universal Sciences, 2(9), 74-94.
4. Otto, M., & Thornton, J. (2023). CHATGPTNING IQTISODIYOTGA TA'SIRI: SUN'IY INTELLEKTNING KASBIY MEHNAT BOZORIGA TA'SIRI. QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 7, 65-71.
5. Ikromjonovna, J. S. (2023). BOSHLANG'ICH SINFLARGA TA'LIM BERISH JARAYONIDA ZAMONAVIY METOD VA VOSITALARNING AHAMIYATI. QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 581-583.
6. Ikromjonovna, J. S. (2023). THE ROLE OF FOLK TALES AND EPIC MOTIVES IN THE POETRY OF USMAN AZIM. Open Access Repository, 9(4), 545-548.